

A választmányi ülést követő előadó-ülésen báró Eötvös Loránd elnök a nyerteseknek átadja a jutalmat buzdító szavak kíséretében és kérve őket, hogy adják át tanáraiknak a Társulat üdvözlését.

Báró Eötvös Loránd elnök az előadóülést a következő szavakkal nyitotta meg:

Tisztelt társulat!

Hosszú szünet után ma újra összegyűlve üdvözlöm a megjelenteket.

A viszontlátás örömében mosolyogni szeretnénk, de elszántságunk egész erejére van szükségünk, hogy sírva ne fakadjunk.

Gyász van körülöttünk, gyász van a mi szívünkben is.

Gyászol az egész ország, mert elvesztette s eltemette jó öreg királyát, kinek uralkodása alatt keletkezett, gyarapodott és virágzott fel hazánknak annyi meg annyi, művelődését fejlesztő intézménye — sok nagy között ez a szerény társulat is.

És a mikor e közös gyászban osztozik a nemzet minden fia, nincsen akkor ház, kunyhó vagy palota e hazában, mely ne siratná még a maga saját halottját is, ne várná hiába a kegyetlen harcok mezejéről vissza már nem térő hozzátartozóját.

A mi házunk is üresebb és csendesebb lett. Hiába minden vágyakozásunk, körülünkben nem láthatjuk többé a harcban elesett társainkat ifj. *Andreánszky István* bárót, *Bartoniek Emilt*, *Homor Ernőt*, *Horváth Kálmánt*, *Léber Gyulát*, *Raj Lászlót*, *Schuller Alajost* és nem láthatjuk *Zemplén Győzőt*.

Megállok e névnél, mert viselője a többiekénél még szorosabban volt összeforrvá e helylyel és e társulattal s mert tudom, hogy itt egybegyűlt társaim ezt várják tőlem, hiszen mi voltunk a fiatal, a kedves, a tudós Zemplén Győzőnek legmeghittebb barátai.

E helyen és ebben a környezetben minden az ő emlékét hirdeti.

Húsz évvel ezelőtt, a matematikai tanulmányverseny díjkiosztásának egy szerencsés órájában itt láttuk őt először, mikor mint egyetemi tanuló fiatalságának díszében, az öröm ragyogásával szép szemeiben, ruganyos lépésekkel, egyenes tartás-

sal büszkén és mégis szerényen lépett elénk, hogy átvegye az e versenyen jól megérdemelt jutalmat.

Innét indult el tanuló útjára s ide tért vissza négy év múlva, mint a tudománynak sub auspiciis doctora s azután itt ebben az intézetben töltött 12 évet, míg a műegyetem tanári székében hozzá méltó tevékenységi térre lépett.

Sokat dolgozott és szeretett dolgozni, nemcsak tanult és tanított, de maga is művelte a tudomány mezejét és e tudományos munkásságának gyümölcseit legszívesebben nekünk itt e teremben mutatta be. Különösen ügyes volt abban, hogy e gyümölcsöket, még ha kemény dió is akadt közöttük, világosságot teremtő szavaival, kedves előadásával mindannyiunknak izletesekké tegye.

Mint társulatunk titkára és folyóiratunk egyik szerkesztője, pontosan s mindenkit megnyerő kedvességgel teljesítette a tisztjével járó teendőket — utoljára a jelen év tavaszán tartott közgyűlésünk alkalmával. Jól emlékszem ez összefövetelünkre, akkor itt ült ő mellettem s én reá mutatva a gyönyörű katonára, az elismert tudósra, teljes bizalommal jövőnkben mondhattam, hogy «hazánk és hazánkban a tudomány el nem veszhet, a míg a harczytéren ilyen katonái, a tudomány mezején ilyen munkásai lesznek.»

Ma csak emlékét idézhetem már körünkbe, ebbe a terembe, a hol mint tudósnak bölcsőjét ringattuk, a hol előadásait oly örömmel hallgattuk, s a hol nevét mint elhunyt hozzánk tartozót még sokáig szeretettel fogjuk emlegetni.

De nem elég ez a szomorúságból. Még egy megrendítő veszteségünket kell bejelentenem. Mult hó 26-ikán a harczytéren szerzett betegsége következtében elhunyt *Geöcze Zoárd*, a nagy matematikus, a mi kedves társunk, ki a felületek elméletére vonatkozó vizsgálódásainak világra szóló eredményeit itt velünk is közölni szokta. Sem házi gondok és gyermekek zaja, sem a lövészárók kényelmellenségei s az ágyúk dörgése nem zavarták meg őt abban, hogy gondolkozását kedvencz feladatának megoldására összpontosítsa s arra vonatkozó tudásunkat ki-

bővíteni és mélyíteni törekedjék. Tiszteletet s hervadhatatlan babért érdemel az, ki mint ő, eszményi czélt tűz ki maga elé s ahhoz hű marad a halálig!

Tisztelt gyülekezet! Bizony van okunk a szomorúságra, de azért nem adhatjuk fel a reményt, mely nekünk erőt adjon munkánk folytatására. Hiszen ma a XXIII. matematikai és az I-ső physikai tanulóverseny díjainak kiosztására gyűltünk össze. Miért ne lehetne a versenyzők között, a fiatalok között, a kik mindnyájunk örömeire ma ide jöttek, egy vagy több olyan erős legény, ki Zemplén példája nyomán fog előrehaladni; vagy olyan, a ki el fogja érni azt a magas tudományos színvonalat, melyhez Geőcze Zoárd eljutott?

Én hiszem, hogy van, matematikai versenyek eddigi eredménye jogossá teszi e reményemet.

Elnöktársam *Károly Irén* tudmányszeretetének és bőkezű gondoskodásának köszönhetjük azt, hogy a physikai tanulóversenyeken immár mi is, a physika öregebb művelői szemlét tarthatunk az újonczokon, kikből majdan utódaink fognak kiválni. Hálánkat fejezve ki az alapítónak, kívánjuk, legyen meg az az öröme, hogy a Károly Irén-díj nyertes tanulói valamikor a physika hivatott mestereivé növekedjenek. Ezzel a reménynyel üdvözlöm az egybegyülteket és kérem titkárunkat, tegyen nekünk jelentést a társulat választmányának a XXIII-ik matematikai és az I-ső physikai tanulóversenyek dolgában hozott határozatáról.
